

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.547/2010/8. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla a Dubravcsik és Kovács Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovács Tamás ügyvéd) által képviselt **felperes neve (címe)** szám alatti lakos felperesnek, - a Simon és Gláser Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Simon Ida ügyvéd) által képviselt **alperes neve (címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében - amelybe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében (**jogtanácsos neve**) által képviselt **beavatkozó neve (címe)** szám alatti székhelyű **b e a v a t k o z ó** fellépett - a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. július 14. napján kelt 16.P.21.114/2010/10. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 12. sorszám alatt, a beavatkozó 11. sorszámú fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

A pert 222.700,-(Kettőszázhuszonkettőezer-hétszáz) Ft kárigényre és ebből 105.000,-(Egyszázöttezer) Ft után 2007. február 9. napjától, 117.700,-(Egyszázötvenhétezer-hétszáz) Ft után 2008. szeptember 7. napjától megállapított késedelmi kamatára **megszünteti** és az elsőfokú ítéletet ebben a keretben **hatályon kívül helyezi**.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet **megváltoztatja** és a felperes keresetét **elutasítja**.

Mellőzi az alperes elsőfokú perköltségben történt marasztalását és annak megállapítását, hogy az elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 12.500,-(Tizenkettőezer-ötszáz) Ft elsőfokú perköltséget és külön felhívásra az állam javára térítsen meg 13.100,-(Tizenháromezer-egyszáz) Ft le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 7.500,-(Hétezer-ötszáz) Ft és a beavatkozónak 5.000,-(Ötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes 13.100,-(Tizenháromezer-egyszáz) Ft le nem rótt másodfokú eljárási illetéket külön felhívásra az állam javára megtéríteni.

INDOKOLÁS:

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. szeptember hónaptól kezdődően a **(egyetem, kar, szak neve)** szakos, levelező tagozatos, költségtérítéses hallgatója volt. Határozott idejű munkaszerződéssel 2005. szeptember 1. napjától 2006. június 30. napjáig napközis nevelőként dolgozott oktatási intézményben, majd táppénzes állományba került. 2006. október 9. napján **(személy neve)** vállalkozó munkáltatóval határozatlan időtartamra munkaszerződést kötött gazdasági ügyintézői munkakör betöltésére. 2006. november 10. napján kérelmet terjesztett elő terhességi gyermekágyi segély folyósítása iránt, majd 2006. november 22. napján gyermeke született. A Békés Megyei Egészségbiztosítási Pénztár Kihelyezett Osztálya 816-02-426/2007. számú határozatával az ellátásra vonatkozó igényt elutasította. Megállapította, hogy a munkaszerződés nem tényleges munkavégzésre, hanem a magasabb összegű egészségbiztosítási ellátás megszerzésére irányult. Az utolsó biztosítási jogviszony 2006. június 30. napján megszűnt, ezt követően a táppénz-ellátás 2006. szeptember 4. napján lejárt és a gyermek 28 nap elteltével született meg. A felperes fellebbezése folytán az alperes 19770-95-65/2/2007. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolása szerint a rokon munkáltató 7 hónapos terhes állapotban alkalmazta a felperest gazdasági ügyintézőként, holott volt külön könyvelője. A felperes a munkakörére vonatkozó orvosi vizsgálaton nem vett részt, munkavégzésének írásos nyoma a munkáltatónál nem található. A munkabére 130.000,-Ft-ban került megállapításra annak ellenére, hogy a munkáltatónál alkalmazott fizikai munkakört betöltő dolgozók 75-85.000,-Ft munkabérben részesültek. A felperes munkaköri feladatát a munkaszerződés megkötését megelőzően, valamint azóta maga a munkáltató látja el. A sérelmezett határozattal szemben a felperes keresetet terjesztett elő, és a kijelölés folytán eljáró **(helység 1 neve)**-i Munkaügyi Bíróság a 2007. szeptember 12. napján kelt 3.M.329/2007/6. sorszámú ítéletével az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. Ítéletében megállapította, hogy a munkaszerződés megkötésével, a munkába lépés napján a munkaviszony kezdetét vette. A Munka törvénykönyve 141. §-ára hivatkozva következtetett arra, hogy a ténylegesen elvégzett munkától függetlenül a munkaviszonyban álló munkavállaló biztosítottnak minősül, és így az alperes határozata nem felel meg az irányadó jogszabályoknak, valamint a perben feltárt tényállásnak. A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága 2009. január 30. napján kelt Mfvk.IV.10.954/2007/4. sorszámú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét hatályában fenntartotta. A felperes 2007. február 9. napján 105.000,-Ft, 2007. szeptember 9. napján 109.000,-Ft, 2008. február 8. napján 109.000,-Ft és 2008. szeptember 7. napján 117.700,-Ft költségtérítést fizetett meg az egyetemnek.

A felperes keresetében közigazgatási jogkörben okozott kár jogcímén 440.700,-Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy jogszabálysértő

határozata folytán nem részesülhetett abban a kedvezményben az 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 36. § (1) bekezdés aa) pontja alapján, hogy költségtérítés nélkül végezhesse tanulmányait a **(egyetem neve)**-en 2007. februárjától kezdődően.

Az alperes elsődlegesen eljárási kifogást terjesztett elő, utalt arra, hogy a kártérítési igény a Dél-alföldi Regionális Egészségbiztosítási Pénztárral szemben érvényesíthető, illetve eltérő álláspont esetén az eljárás lefolytatására a székhelye szerint a Fővárosi Bíróság rendelkezik illetékességgel. Érdemben a kereset elutasítását kérte arra hivatkozva, hogy az ügyintézővel összefüggésben nem okozott kárt. A felperes az egyetem részére fizetett költségtérítés alól mentesülhetett volna, ha igazolja, hogy gyermekgondozási segélyt kap, azonban ilyen tartalmú igazolás kiadása iránti kérelemmel nem fordult az egészségbiztosítási pénztárhoz.

A beavatkozó a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 440.700,-Ft-ot és ebből 105.000,-Ft után 2007. február 9. napjától, 109.000,-Ft után 2007. szeptember 9. napjától, 109.000,-Ft után 2008. február 8. napjától és 117.700,-Ft után 2008. szeptember 7. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamatát, valamint 40.500,-Ft perköltséget. Indokolásában kifejtette, hogy a 317/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § (6) bekezdése szerint az OEP feladatait központi szerve és területi igazgatási szervei útján látja el. A területi igazgatási szervei minden megyében legalább egy kirendeltséget működtetnek. A bíróság illetékességét az a hely alapozza meg, ahol a képviselőre hivatott szervezeti egység működését kifejti, és a felperest választás illeti meg, ha az ügyben az adott szervezeti egység eljár. A károkozás helye szerinti bíróság is rendelkezik illetékességgel. Miután a Fővárosi Bíróságnak nincs az ügyben kizárólagos illetékessége, az alperes kifogása megalapozatlan. Rámutatott továbbá arra, hogy a felperes ugyancsak választása szerint jogosult a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényét az ügyben határozatot hozó bármely hatósággal szemben érvényesíteni. Érdemi indokolása szerint az alperes a határozat meghozatala során kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési hibát vétett, amikor helybenhagyta az elsőfokú hatósági határozatot, elfogadta azt az érvelést, hogy az érvényes munkaszerződés és a munkába lépés ellenére a felperes nem jogosult az általa igényelt ellátásra. Nem vitatható, hogy jogszerű határozat meghozatala esetén a felperes mentesült volna az egyetemi tanulmányai során a költségtérítés megfizetése alól a 2007-2008-as tanévekben. Megalapozatlannak találta az alperes azon védekezését, hogy a felperes a kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget. Rámutatott arra, hogy a felperest megillette az a jog, hogy az általa indokoltnak tartott társadalombiztosítási igényt érvényesítse, és nem értékelhető terhére, ha az alperes jogellenes magatartása, jogszabálysértő határozata után nem kérelmezett más,

alacsonyabb összegű társadalombiztosítási ellátást, amely jogosította volna a költségmentesség igénybevételére a felsőfokú tanulmányai során.

Az alperes az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan a megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Megismételte az illetékességi kifogását azon érveléssel kiegészítve, hogy a Dél-alföldi Regionális Egészségbiztosítási Pénztár önálló jogi személy és nem az **(alperes neve)** képviselőre jogosult szerve, ezért az alperes székhelye határozza meg a bíróság illetékességét. Érdemben előadta, hogy a felperes terhességi gyermekágyi segély iránti kérelmét elutasító elsőfokú határozatot azért hagyta helyben, mert a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján arra következtetett, hogy a munkaszerződés színlelt volt. A hatóság jogszabálysértése nem volt kirívóan súlyos, és a felperes maga is közrehatott a kár bekövetkezésében. A 2007. április 27. napján bejelentett igény alapján 2006. november 10. napjától 2007. április 26. napjáig folyósította a terhességi gyermekágyi segélyt, illetve 2008. szeptember 1. napjától 2008. november 22. napjáig a gyermekgondozási díjat. A felperes 2009. március 27. napján elkésztett terjesztett elő újabb igényt gyermekgondozási díjra. A tandíjmentesség számításánál az ellátások folyósítását figyelembe kellett volna venni, illetve erre az időszakra a kártérítési igény sem állapítható meg.

A beavatkozó jogutódjának fellebbezése is az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a felperes keresetének elutasítására irányult. Előadta, hogy a pénztár fokozott figyelemmel kíséri és vizsgálja az ún. szívességi bejelentéseket. Több, hasonló perben a bíróságok megállapították, hogy a munkaszerződések színlelt szerződésnek minősülnek, és a tényleges munkaviszony nem jött létre. A rendelkezésre álló iratok és adatok figyelembevételével hozta meg határozatát, amely nem minősül kirívóan súlyos jogalkalmazási tévedésnek.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult azzal a helyesbítés iránti kérelemmel, hogy az elsőfokú ítélet 7. oldalának 2. bekezdése „az alperes” szövegrésszel kezdődő mondat. Hangsúlyozta, hogy az alperes és a beavatkozó határozata jogsértő, amellyel okozati összefüggésben bizonyítottan károsodott.

A fellebbezések - az illetékességi kifogástól eltekintve - az alábbiak szerint **megalapozottak**.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az elsőfokú eljárásban rendelkezésre állt tényadatokra tekintettel kiegészíti azzal, hogy a felperes és a **(egyetem, kar neve)** között 2004. szeptember 6. napján létrejött megállapodás 5. pontja alapján a kar kötelezettséget vállalt arra, amennyiben a hallgató az esedékes költségtérítésnél többet fizet be, akkor a többletet a bejelentést követő 30 naptári napon belül visszafizeti. Az alperes 2009. évben visszamenőlegesen 2006. november 10. napjától 2007. április 26. napjáig terjedő időtartamra terhességi gyermekágyi segélyt, 2008. szeptember 1.

napjától gyermekgondozási díjat folyósított a biztosított részére. A felperes 2007. február 9. napján 105.000,-Ft, 2008. szeptember 7. napján 117.700,-Ft költségtérítést fizetett az egyetemnek.

A Pp. 37. §-a szerint a kártérítési per a károkozás helyének a bírósága, illetőleg az előtt a bíróság előtt is megindítható, amelynek területén a kár bekövetkezett. A törvény ezen rendelkezése két, vagylagos illetékességi okot állapít meg, amelyek az általános illetékesség mellett érvényesülhetnek. A szerződésen kívül okozott kárigény érvényesítésekor biztosított a károsult számára az a lehetőség, hogy a pert a számára kedvezőbb bíróság előtt indíthassa meg, ott, ahol az ügy elbírálása célszerűbb. A gyulai lakos felperes ezzel a választási lehetőséggel élt, amikor a keresetet a per tárgyára tekintettel a Békés Megyei Bíróság előtt terjesztette elő. A megyei bíróság civilisztikai ügyszakban ítélező bírának elfogultsági kifogása miatt a Szegedi Ítéltábla Pkk.III.20.307/2010/2. sorszámú végzésével jelölte ki az eljárás lefolytatása a Bács-Kiskun Megyei Bíróságot, így az alperes eljárásjogi kifogása megalapozatlan.

Az ügy érdemében a tényállás kiegészítésére is figyelemmel a másodfokú bíróság álláspontja az alábbi: Az érintett időszakban hatályban volt a felsőoktatásban résztvevő hallgatókat érintő 175/2006. (VIII. 14.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdés a) pontja és az 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 36. § (1) bekezdés aa) pontja egyaránt úgy rendelkezett, hogy az a hallgató, aki 2006. december 31. napja előtt létesített hallgatói jogviszonyt, továbbá költségtérítéses képzésben vett részt és a félév (oktatási időszak) első napján terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban vagy gyermekgondozási díjban részesült, az adott oktatási időszakra költségtérítés fizetésére nem kötelezhető. A **(helység 1 neve)**-i Munkaügyi Bíróság 3.M.329/2007/6. sorszámú jogerős ítélete alapján a felperes a per tárgyát képező 4 félév (oktatási időszak) tekintetében az első és negyedik félévben biztosítottként gyermeke után olyan ellátásban részesült, amelynek alapján a költségmentesség megillette. A két félévre a befizetett költségtérítést visszaigényelheti az egyetemtól a megállapodás 5. pontja értelmében, amely igénye jelen időpontban még nem évült el.

Az irányadó bírói gyakorlat szerint a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére irányuló igény mindaddig idő előtti, amíg a károsult a szerződésből eredő jogait a kötelezzetel szemben nem érvényesítette. A jogosult károsodása a már esedékessé vált követelések érvényesítése során kielégítést nem nyert igényektől függ és mértéke azokhoz igazodik. Csak ilyen igényérvényesítés eredménytelensége esetén lehet azt megállapítani, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll-e (BH 2003. évi 235. jogeset, EBH 2001/525. számú jogeset). A felperes költségtérítés megfizetésére alapított kárigénye az első és negyedik félév vonatkozásában, ezért idő előttinek minősül, és az elsőfokú bíróságnak e keretben a pert a Pp. 157. § a) pontja és a Pp. 130. § (1) bekezdés f) pontja alapján meg kellett volna szüntetnie.

Miután az elsőfokú bíróság a követelés idő előttiségét nem észlelte a másodfokú bíróság a hivatkozott törvényi rendelkezések alapján a pert megszüntette és a Pp. 251. § (1) bekezdésére tekintettel az elsőfokú ítéletet részben hatályon kívül helyezte.

A Ptk. 349. § (1), illetve 339. § (1) bekezdésére alapított, a második és harmadik félét érintő kárfelelősség megállapítására irányuló igény megalapozatlan. A közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére akkor kerülhet sor, ha a kártérítésnek a Ptk. 339. § (1) bekezdésében írt általános feltételei megvalósultak és a felróhatóság hiányára hivatkozással a károkozónak nem sikerül kimentenie magát. A közigazgatási szerv anyagi vagy eljárási jogszabálysértése (intézkedése vagy mulasztása) önmagában nem teszi megállapíthatóvá a felróhatóságot, a téves jogszabály-értelmezésen alapuló döntés jogszabálysértő, de nem minden esetben felróható. Azt kell vizsgálni, hogy a határozatot hozó szerv az adott helyzetben a tőle elvárható módon járt-e el, az elvárhatóság mércéje alapozhatja meg az adott ügyben a felelősségét. A következetes bírói gyakorlat szerint valamely jogszabályi rendelkezés téves értelmezése vagy a bizonyítékok téves mérlegelése önmagában a felelősség megállapításához nem elegendő, ugyanis csak a nyilvánvaló és kirívó jogsértés, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, logikátlan mérlegelése eredményezhet felróható magatartást.

Az a körülmény, hogy az egészségbiztosítási ügyben hozott határozat az ügyfél számára kedvezőtlen és utóbb tévesnek bizonyult, nem vezethet a hatóság kártérítési felelősségének a megállapításához, tekintettel arra a körülményre is, hogy a **(helység 2 neve)**-i Munkaügyi Bíróság 2.M.405/2009/6., 3.M.196/2006/23. sorszámú, illetve a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Mfvk.IV.11.014/2006/4. és Mfv/K.III.10.427/2006/3. sorszámú ítéleteiben eltérő jogi álláspontra helyezkedett a munkaviszony, illetve biztosítási jogviszony létrejöttét illetően hasonló tényállás mellett. A perbeli esetben az első- és másodfokú közigazgatási szervnek jogalkalmazási tevékenysége körében mérlegelésen alapuló döntést kellett hoznia és a mérlegelési tevékenysége során kirívó tévedés nem valósult meg, magatartásuk a felróhatóság körén kívül esik, vagyis a kárfelelősség a két oktatási időszakra nem állapítható meg. A felelősség hiányában szükségtelen volt a felperes kármegelőzési és kárenyhítési kötelezettségének további vizsgálata. A fellebbezési ellenkérelem alapján az elsőfokú ítélet 7. oldalának második bekezdését helyesbítenni kellett akként, hogy az „az alperes” szövegrésszel kezdődik.

Az előzőekben kifejtettek alapján az ítélőtábla a 218.000,-Ft és járulékai kárigényre az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben történt marasztalását és annak megállapítását, hogy az elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli. A felperest kötelezte a Pp. 78. § (1) bekezdésére tekintettel az alperes jogi képviselővel kapcsolatosan felmerült elsőfokú perköltség megfizetésére a 32/2003. (VIII. 22.) IM számú rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja, valamint az (5) bekezdése alapján. A tárgyi illetékfeljegyzési jog kedvezmény folytán a pervesztes felperes az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére figyelemmel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2),

Az alperes és a beavatkozó jogutódjának fellebbezése eredményre vezetett, így a felperes a másodfokú eljárásban kifejtett munkával arányban álló ügyvédi és jogtanácsosi munkadíjat köteles megtéríteni a már hivatkozott Pp. 78. § (1) bekezdése és az Ükr. 3. § (2) bekezdés a), valamint (5) bekezdése szerint. A felperes a másodfokú eljárás során felmerült tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán előlegezett illeték megtérítésére is köteles a Kmr. 13. § (2) és 15. § (1) bekezdése értelmében.

S z e g e d, 2011. június hó 6. napján

Dr. Kissné dr. Koch Ágnes sk.	Dr. Rakita Zsuzsanna sk.	Dr. Kasza Ferenc sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró